

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Dato:
Kontor: Det Internationale
Kontor
Sagsnr.: 2009-3060-0086
Dok.: FPE40715

**Kommenteret høringsoversigt
vedrørende
udkast til forslag til lov om Den Europæiske Politienhed (Europol)**

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har været i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Venstre Landsret, samtlige byretter, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Datatilsynet, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Danske Advokater, Landsforeningen af beskikkede advokater, Amnesty International, Institut for Menneskerettigheder, Retspolitisk Forening og Retssikkerhedsfonden.

Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført med kursiv.

2. Bemærkninger til lovudkastet

Samtlige byretter, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Rigsadvokaten, Foreningen af Offentlige Anklagere, Danske Advokater, Landsforeningen af beskikkede advokater, Amnesty International og Retssikkerhedsfonden har ikke afgivet hørings-svar.

Østre Landsret, Vestre Landsret, Domstolsstyrelsen og Direktoratet for Kriminalforsorgen har ikke haft bemærkninger til lovudkastet.

Rigspolitiet er generelt positiv over for forslaget, som vil indebære en styrkelse af Europol som det centrale organ for det europæiske samarbejde om forebyggelse og bekæmpelse af organiseret kriminalitet, terrorisme og andre former for grov kriminalitet, der berører to eller flere medlemsstater.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Datatilsynet bemærker, at tilsynet tidligere har haft et udkast til rådsafgørelse i høring. Lovudkastet giver herefter ikke anledning til særlige bemærkninger. Datatilsynet bemærker dog, at der siden 1995 er foretaget flere ændringer af retsgrundlaget for Europol, hvorved der lægges op til et intensiveret samarbejde inden for et stadig bredere kompetenceområde og dermed også til øget udveksling af personoplysninger. Datatilsynet finder det i den forbindelse ikke muligt inden for de nuværende bevillingsmæssige rammer at afsætte yderligere ressourcer til tilsyn med Europol-området. Datatilsynet anmoder i øvrigt om at blive inddraget i drøftelser om nye tiltag i forbindelse med gennemførelse af rådsafgørelsen, f.eks. hvis andre myndigheder skal have direkte kontakt til Europol eller adgang til at søge i Europol's informationssystem.

Efter Justitsministeriets opfattelse vil Datatilsynet – som national kontrolinstans – ikke med rådsafgørelsen blive pålagt yderligere kontrolopgaver i forhold til, hvad der er gældende i dag efter Europol-konventionen. Justitsministeriet vil imidlertid være opmærksom på udviklingen og vil i givet fald træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at Datatilsynet kan udføre den fornødne kontrol inden for Europol-området.

Justitsministeriet har ikke fundet, at der er behov for at ændre den eksisterende ordning, hvorefter alene Rigspolitiet har direkte kontakt med Europol. Hvis der imidlertid senere viser sig behov herfor, vil Justitsministeriet drøfte dette spørgsmål nærmere med de berørte parter, herunder i fornødent omfang med Datatilsynet.

Politiforbundet tilslutter sig nødvendigheden af et øget koordineret internationalt politisamarbejde. Forbundet er imidlertid betænkelig ved en ophævelse af (danske) politibetjentes immunitet, der bl.a. vil kunne indebære, at de pågældende risikerer at blive retsforfulgt efter udenlandsk lovgivning i forbindelse med deltagelse i en politiforretning i udlandet.

Rådsafgørelsen regulerer ikke spørgsmålet om immunitet (ansvarsfrihed) for EU-medlemsstaternes polititjenestemænd, der udfører opgaver i en anden medlemsstat. Rådsafgørelsen indeholder derimod en bestemmelse om Europol-ansattes immunitet. Det følger således af rådsafgørelsens artikel 6, at Europol-ansatte, der deltager i fælles efterforskningshold, er underlagt den nationale lovgivning i den medlemsstat, hvori de opererer. De pågældende er således ligestillet med personer, der udfører lignende funktioner, for så vidt angår strafbare handlinger, der måtte blive begået mod eller af Europol-ansatte. Bestemmelsen svarer til artikel 3a i den

gældende Europol-konvention (indsat ved 2. tillægsprotokol), og der er således ikke lagt op til ændringer på dette punkt.

For så vidt angår spørgsmålet om ansvar for danske polititjenestemænd, der udfører opgaver i udlandet, bemærkes, at de pågældende vil være underlagt den nationale lovgivning i det pågældende land. Tilsvarende vil polititjenestemænd fra en anden EU-medlemsstat, der udfører opgaver her i landet, være omfattet af de danske civil- og strafferetlige ansvarsregler. Der kan i den forbindelse henvises til § 3 i lov nr. 258 af 8. maj 2002, hvorefter bestemmelserne i straffelovens kapitel 14 (om forbrydelse mod den offentlige myndighed mv.) og kapitel 16 (om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv mv.) finder tilsvarende anvendelse, når forholdet er begået mod eller af embedsmænd fra en anden stat under udførelse af opgaver i Danmark efter artikel 13 (om fælles efterforskningshold) i konventionen af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater samt tilsvarende bestemmelser i andre EU-retsakter eller efter artikel 18 og 20 i 2. tillægsprotokol af 8. november 2001 til den europæiske konvention af 20. april 1959 om gensidig retshjælp i straffesager.

Advokatrådet tilslutter sig generelt forslaget, men finder det dog umiddelbart betænkeligt, at danske domstole ikke længere vil kunne forelægge præjudicielle spørgsmål for EF-Domstolen vedrørende Europol-samarbejdet. Den nuværende mulighed herfor bør derfor opretholdes. Herudover bør det overvejes, om andre end Rigspolitiet skal have kontakt til Europol. Advokatrådet peger bl.a. på muligheden for at give domstolene en sådan adgang. Det kunne også overvejes at indføre hjemmel til, at domstolene kan pålægge Rigspolitiet at fremlægge oplysninger (fra Europol), til brug for en straffesag. Endelig efterlyser Advokatrådet større (national) parlamentarisk kontrol med grænserne for Europols virke, herunder i forhold til udveksling af oplysninger med tredjelande mv.

Retspolitisk Forening har noteret sig bemærkningerne i lovudkastet vedrørende forholdet til Danmarks retlige forbehold og til grundlovens § 20. Foreningen har i øvrigt ikke bemærkninger til forslaget, der udgør en over for EU pligtmæssig implementering af rådsafgørelsen.

Institut for Menneskerettigheder henviser i det hele til instituttets hørings svar af 14. oktober 2008 vedrørende udkast til forslag til folketingsbeslutning om udkast til rådsafgørelse om oprettelse af Den Europæiske Politienhed (Europol), jf. REU B7 – bilag 2, folketingssamlingen 2008/2009. Det fremgår heraf, at rådsafgørelsen efter instituttets opfattel-

se styrker Europol og de nationale myndigheders indsamling, analyse og udveksling af oplysninger og efterretning om borgerne med henblik på terror- og kriminalitetsbekæmpelse. Udvidelsen af den personkreds, der kan søge i informationssystemet, aktualiserer imidlertid behovet for et meget højt sikkerhedsniveau, herunder bestemmelser om registrering (logging). Hvis andre kompetente myndigheder end Rigspolitiet skal have direkte kontakt til Europol, skal der derfor tages højde for persondatalovens regler om videregivelse af oplysninger.

Med rådsafgørelsen vil Europa-Parlamentet i højere grad blive inddraget i Europol-samarbejdet, herunder i forbindelse med vedtagelsen af Europols budget og i forhold til Europols samarbejde med tredjelande mv. Rådsafgørelsen indebærer således efter Justitsministeriets opfattelse en generel styrkelse af den parlamentariske kontrol med Europols virke. Hertil kommer, at en række tiltag vedrørende budget, samarbejde med tredjelande og oprettelse af databehandlingssystemer mv. vil kræve tilslutning fra Rådet. Folketinget vil i den forbindelse (som i dag) – i kraft af den særlige ordning vedrørende forelæggelse for Folketingets Europaudvalg af EU-sager af væsentlig betydning – have adgang til at udøve parlamentarisk kontrol med Danmarks deltagelse i Europol-samarbejdet.

Når rådsafgørelsen træder i kraft, bortfalder den særlige adgang til at forelægge præjudicielle spørgsmål vedrørende Europol-samarbejdet efter protokol af 23. juni 1996 om præjudiciel fortolkning ved EF-Domstolen af Europol-konventionen. Spørgsmålet om forelæggelse vil herefter skulle afgøres efter de almindelige regler om præjudicielle spørgsmål vedrørende det politimæssige og strafferetlige EU-samarbejde, jf. herved EU-traktatens artikel 35. Det vil således i givet fald forudsætte en generel erklæring fra dansk side om, at Danmark tillægger EF-Domstolen kompetence til at behandle præjudicielle spørgsmål inden for 3. søjle. Som anført under pkt. 4.10 i bemærkningerne til lovforslaget er der fra dansk side ikke aktuelle overvejelser om at afgive en sådan erklæring.

For så vidt angår brugen af Europols informationssystem, herunder spørgsmålet om adgang til direkte kontakt til Europol for andre myndigheder end de nationale enheder, bemærkes, at ordningen efter rådsafgørelsen i vidt omfang svarer til den gældende ordning efter Europol-konventionen. Der åbnes dog for, at udpegede kompetente myndigheder i medlemsstaterne kan søge i Europols informationssystem, uden at dette sker via de nationale enheder. De pågældende myndigheder kan imidlertid ikke registrere oplysninger, og eventuelle søgninger vil kun vise, om de ønskede oplysninger er lagret i systemet (på grundlag af hit/no-hit).

Som anført under pkt. 4.6 i bemærkningerne til lovforslaget har Justitsministeriet imidlertid ikke fundet, at der er behov for at ændre den eksisterende ordning, hvorefter alene Rigspolitiet har direkte adgang til Europol. Hvis der viser sig at være behov for, at andre danske myndigheder har en sådan direkte kontakt med Europol, vil Justitsministeriet drøfte dette spørgsmål nærmere med de berørte parter. En sådan adgang vil i øvrigt i givet fald skulle udøves i overensstemmelse med (bl.a.) persondatalovens regler.

Det bemærkes i øvrigt, at det følger af rådsafgørelsen, at Europol i samarbejde med medlemsstaterne indfører passende kontrolmekanismer med henblik på kontrol af lovligheden af søgninger i alle de dataregister, der anvendes til behandling af personlysninger, og på at give medlemsstaterne adgang til registreringsmetoderne (logning) efter anmodning.

3. Lovforslaget

Der er i bemærkningerne til det fremsatte lovforslag medtaget et afsnit om Færøernes og Grønlands deltagelse i Europol-samarbejdet. Der henvises til pkt. 4.11 i de almindelige bemærkninger. Der er i det fremsatte lovforslag i øvrigt alene foretaget enkelte ændringer af redaktionel karakter i forhold til det lovudkast, der har været sendt i høring.